

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-268

19.3.2021

Codan Forsikring

Motorvogn

Uriktige opplysning om kjøpesum? – fal. §§ 4-9 og 8-1 fjerde ledd.

Sikrede kjøpte den 25.6.18 bil av en venn. Kjøpesummen i henhold til kontrakten var kr 200 000. Kjøpesummen var i all hovedsak finansiert av et banklån. Bilen var i forkant av sikredes kjøp annonsert til kr 139 719. Sikrede og hans venn mente at bilen hadde økt i verdi blant annet som følge av påkostninger. Bilen ble påført kondemnabile skader i forbindelse med en utforkjøring den 14.8.19. Selskapet tilbød sikrede kr 150 000 i erstatning. Sikrede mente bilen hadde en langt høyere verdi som følge av påkostninger, og at han selv hadde kjøpt den for kr 200 000. Selskapet var av den oppfatning av at verken kjøpesummen eller påkostningene var reelle. Selskapet avslo kravet og sa opp forsikringsavtalen under henvisning til at sikrede hadde gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1, fjerde og femte ledd. Selskapet anførte subsidært at sikrede hadde fremkalt forsikringstilfellet forsettlig. Nemnda kom til at selskapet ikke hadde dokumentert at sikrede ga uriktig informasjon om kjøpesummen, eller at sikrede hadde fremkalt forsikringstilfellet forsettlig.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på motorvogn og spørsmålet om selskapet kan avvise ansvar og si opp forsikringsavtalen pga. uriktige under skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1, fjerde og femte ledd.

Sikrede har tegnet en kaskoforsikring med følgende vilkår om verdifastsettelsen ved skade:

Oppgjør etter kapittel 4 beregnes etter hva det på skadedagen ville kostet å anskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende utstyrt kjøretøy/tilhenger i samme stand og av samme, fabrikat, type og årgang (markedsverdien).

Sikrede kjøpte 25.6.18 en BMW 520D av en venn, P. Kjøpesummen er i kjøpekontrakten oppgitt til kr 200 000, og kjøpet er i all hovedsak finansiert med et banklån dokumentert ved en utbetalingsbekreftelse fra banken.

Bilen var annonsert til kr 139 719 i forkant av P.s kjøp. Det er ikke opplyst hva P. kjøpte bilen for. P. har i en e-post til sikrede av 25.5.20 vist til at han hadde utført arbeider på bilen før salget til sikrede:

Hei! Vi har snakket om den saken mange ganger. Jeg har solgt bilen til deg for 200000kr. Og jeg har sagt til deg at jeg har brukt mye på penger på den. Hadde lakkert den, gjorde den til M pakke. og kjøpte deler som jeg har sendt kvitteringer til deg. Da jeg solgte bilen. bilen var veldig strøket og hadde ingen feil. Du valgte å kjøpe den. Jeg har ikke tid til å gå rundt for å finne kvitteringer på jobbene som er blitt fikset på bilen. Du har sett på bilder fra før bilen var fikset og etter.

Sikrede har fremlagt en faktura for ulike bildeler på totalt kr 13 650. Fakturaen er datert 15.5.18 og er ikke utstedt i sikredes eller selgers navn. Sikrede har opplyst til selskapets takstmann at

denne fakturaen gjelder deler som har blitt benyttet til å utbedre eller forbedre bilen, og at sikrede har fått denne fakturaen av selger.

Bilen ble kondemnert som følge av skader etter en utforkjøring den 14.8.19. Sikrede forklarte i skademeldingen at utkjørselen skyldes et forsøk på å unngå sammenstøt med et rådyr.

Selskapets takstmann anslo at bilens markedsverdi på skadetidspunktet var kr 150 000, og selskapet tilbød dette som erstatning for bilen. Sikrede var ikke enig i denne verdien og argumenterte for at bilens verdi var langt høyere, blant annet som følge av at han selv hadde kjøpt den for kr 200 000.

Selskapet besluttet å avslå erstatning og si opp forsikringsavtalen den 27.11.19 under henvisning til at sikrede hadde gitt uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1, fjerde og femte ledd. Selskapet mente at den oppgitte kjøpesummen på kr 200 000 ikke var reell, samt at sikrede hadde gitt uriktige opplysninger om påkostninger på bilen.

Sikrede krever dekning for tapet av bilen med tillegg for forsinkelsesrenter og dessuten dekning for lagerkostnader og sikredes sakskostnader i forbindelse med klagen til Finansklagenemnda.

Sikrede har ikke gitt uriktige opplysninger om kjøpesummen. Kjøpesummen var kr 200 000, noe den fremlagte kjøpekontrakten og lånopptaket viser. For det tilfellet sikrede har betalt overpris, har sikrede handlet i god tro, og dette kan ikke medføre at opplysningen om kjøpesummen kan anses som uriktig. Selskapet har uansett engasjert en takstmann for å fastsette markedsverdien.

Fakturaen på kr 13 650 har sikrede mottatt av selgeren, og sikrede har ikke grunn til å tro at denne ikke knytter seg til påkostninger på bilen. Til tross for fremleggelse av denne fakturaen har ikke selskapet økt erstatningstilbudet. Det opprinnelige tilbudet fra selskapet på kr 150 000 var uansett høyere enn det bilen opprinnelige ble solgt for i april 2018, hvilket tilsier at det er utført forbedringer som har økt bilens markedsverdi.

Sikrede har psykiske problemer og kan uansett ikke anses for å ha gitt eventuelle uriktige opplysninger bevisst.

En eventuell uriktig opplysning om bilens kilometerstand ved avtaleinngåelsen, kan ikke påberopes som en uriktig opplysning gitt under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

For det tilfellet man skulle komme til at selskapet har anledning til å avslå erstatning etter § 8-1 fjerde ledd, foreligger det særlige grunner som gjør at sikrede skal tilkjennes delvis erstatning. Sikrede har psykiske problemer, stort lån på bilen og lav inntektsevne. Bortfall av erstatning vil derfor medføre en stor psykisk og økonomisk belastning for ham.

Sikrede bestrider å ha fremkalt forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9. Selskapet har verken sannsynliggjort eller dokumentert dette.

Selskapet avviser ansvar og sier opp forsikringsavtalen og viser til at sikrede ga uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1, fjerde og femte ledd.

Sikrede og selger har avtalt en kjøpesum som er betydelig høyere enn hva bilens reelle verdi skulle tilsi. Det fremstår usannsynlig at markedsverdien for en ti år gammel bil øker med nesten 50 % på to måneder, når denne økningen ikke kan dokumenteres. Forklaringen fra selger er påfallende usikker og kan ikke tillegges særlig vekt.

Uten at det er direkte relevant for vurderingen av forsikringsaken, synes det klart at kjøpekontrakten er benyttet til å etablere et lån som langt oversteg bilens reelle verdi. Dette var trolig den direkte motivasjonen for fastsettelsen av kjøpesummen.

Ved å benytte denne kjøpekontrakten har sikrede forsøkt å få en langt større skadeutbetaling enn det bilens reelle verdi på skadetidspunktet skulle tilsi. Selv om sikrede som hovedregel har krav på gjenanskaffelsesverdien på skadetidspunktet, er det vanlig praksis at selskapene ved fastsettelsen av gjenanskaffelsesverdien ser hen til en tidsnær kjøpekontrakt hvor salgssummen fremkommer, jf. FSN 6225, FinKN 2015-369 og 2018-377.

Sikrede oppgav ved tegning at bilen hadde en kilometerstand på 200 000 km, mens bilen i realiteten kun hadde gått 178 304. Sikrede har ikke gitt en troverdig forklaring for feilinformasjonen. Dette er en kjent metode benyttet for å øke årlig kjørelengde uten premietillegg og er egnet til å svekke den generelle tilliten til sikredes forklaring.

Selskapet avviser at det foreligger særlige grunner som gir sikrede rett på en delvis erstatning.

Selskapet anfører subsidiært at det er uten ansvar fordi sikrede har fremkalt forsikringstilfellet forsettlig, jf. fal. § 4-9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er fri for ansvar og kan si opp sikredes forsikringer pga. bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Ifølge fal. § 8-1 fjerde ledd er selskapet ikke ansvarlig dersom sikrede bevisst gir gale opplysninger under skadeoppgjøret som han må forstå kan føre til at han får mer erstatning enn han har krav på. Etter femte ledd kan selskapet i så fall også si opp forsikringen.

Sikrede har forklart at bilen ble kjøpt for kr 200 000. Selskapet har anført at bilens kjøpesum ikke er reell, og at sikrede ved å fremlegge kjøpekontrakten har forsøkt å påvirke selskapet til å utbetale en høyere erstatning enn hva han hadde krav på. Selskapet har også anført at sikrede har forsøkt å påvirke takstmannens vurderinger ved å forsøke å argumentere for at bilen hadde en høyere markedsverdi, blant annet som følge av utbedringer. Selskapet har vist til FinKN 2018-377, 2015-369 og FSN-6225.

Vilkårenes pkt. 5. bokstav a) sier følgende om verdiansettelse ved skadeoppgjør:

Oppgjør etter kapittel 4 beregnes etter hva det på skadedagen ville kostet å anskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende utstyrt kjøretøy/tilhenger i samme stand og av samme fabrikat, type og årgang (markedsverdien).

Selskapets ansvar i saken er begrenset til "markedsverdien", selv om kjøpesummen er høyere. En uriktig opplysning om kjøpesummen vil derfor ikke nødvendigvis føre til at sikrede får en høyere erstatning enn den han har krav på.

I nemndpraksis er det lagt til grunn at uriktige opplysninger om kjøpesummen kan anses som en uriktig opplysning som kan få betydning for oppgjøret når gjenstanden er relativt nyanskaffet, jf. FinKN 2018-377, 2015-369 og FSN-6225. I disse sakene la nemnda til grunn at den kjøpesummen sikrede oppga var gal enten fordi sikrede innrømmet dette eller fordi kjøpesummen ikke kunne dokumenteres. I dette tilfellet opprettholder sikrede at den angitte kjøpesummen på kr 200 000 er korrekt. Dette er i samsvar med kjøpekontrakten og det lånet som sikrede tok opp for å finansiere bilen. Disse avgjørelsene er derfor ikke avgjørende i denne saken.

Selskapet viser til at selgeren av bilen hadde kjøpt den til lavere pris, og at taksten over markedsverdien er lavere. Men selgeren av bilen har pusset den opp, og selv om taksert markedsverdi er lavere, betyr ikke dette at sikrede ikke har betalt det beløpet som fremgår av kjøpekontrakten og lånesummen. Nemnda mener derfor det ikke er dokumentert at sikrede ga gal informasjon om kjøpesummen.

Selskapet anfører at sikrede ga uriktige opplysninger om kilometerstanden ved avtaleinngåelsen og anfører at dette viser at sikrede ikke er troverdig. Nemnda kan ikke se at dette er tilstrekkelig til at selskapet har sannsynliggjort at sikrede betalte mindre enn kr 200 000 for bilen og derfor ga uriktige opplysninger om kjøpesummen.

Selskapet kan i så fall ikke påberope seg fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikredes anførsel om dekning for lagerkostnader og sakskostnader er ikke vurdert av selskapet, og nemnda tar derfor ikke stilling til dette.

Selskapet anfører at sikrede har fremkalt forsikringstilfellet forsettlig. Nemnda kan ikke se at dette er dokumentert.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).